Bc. Tadeáš Tajbl

Slovesa typu gustar v učebnicích španělštiny pro české studenty

Posudek oponenta diplomové práce

Tadeáš Tajbl ve své diplomové práci uplatňuje svůj filologický i didaktický pohled. Rozhodl se prostudovat sloveso *gustar* (a další slovesa tohoto typu) v učebnicích španělštiny pro české studenty z hlediska řady teoretických přístupů a skrze vlastní praktickou analýzu a interpretaci. Na úvod musím konstatovat, že se jedná o téma neotřelé a moderní a pro účely didaktiky jazyka velmi potřebné. Autorovi se podařilo vytvořit velmi komplexní obraz problematiky, zhodnotit dosavadní lingvistické i didaktické přístupy a navrhnout vlastní směr.

Vedle úvodu se práce skládá ze šesti bohatě členěných kapitol. V první kapitole autor vymezuje specifika zkoumaného slovesa z lingvistického hlediska. Ve druhé kapitole přechází k didaktickému rozboru, který zakládá na klíčovém dokumentu Institutu Cervantes *Plan Curricular del Instituto Cervantes* (podkapitola 2.1). V podkapitole 2.3 autor zmiňuje zásadní studie, které se tématu věnují a které upozorňují na problematické body ve výuce a výukových materiálech. Podkapitola 2.4 je pak věnována třem aktuálním didaktickým metodám (komunikativní metoda, kontrastivní analýza a teorie konstrukční gramatiky) a aspektům výuky slovesa *gustar*.

V kapitole 3 autor přechází k vlastní analýze interjazyka českých studentů španělštiny. Na základě dvou studií v anglojazyčném prostředí a své vlastní zkušenosti s výukou Tadeáš Tajbl vytváří vlastní výčet předpokládaných chyb, kterých se čeští studenti při užívání slovesa *gustar* dopouštějí. Domnívám se, že tento výčet pokrývá opravdu všechny problematické body. V další části kapitoly autor popisuje metodu svého vlastního šetření – vytváří dotazník, který u studentů testuje schopnost správného užití slovesa *gustar*, vhodně pak do dotazníku zahrnuje tzv. distraktory. Na závěr kapitoly detailně a přehledně komentuje výsledky šetření.

Vše výše zmíněné vede ke kapitole 4, ve které autor navrhuje svůj vlastní postup pro vyučování slovesa *gustar* v českém prostředí. Zdůrazňuje zejména jazykové jevy, které by si měl student osvojit ještě před studiem slovesa *gustar*, a také tematické okruhy vhodné pro nácvik této struktury. Tento návrh je dokladem autorových filologických i didaktických schopností. Obecně je v rámci celé práce patrné, že autor má s výukou zkušenosti a že podporuje přítomnost L1 ve výuce L2.

V páté kapitole autor analyzuje celkem 6 vybraných učebnic, které cílí na české studenty na základě několika parametrů (např. ve které lekci a v rámci jakého tématu je sloveso prezentováno, v jakém pořadí vzhledem k dalším gramatickým jevům je téma vyučováno, zda výklad zahrnuje všechny aspekty užití apod.). I zde jsou evidentní autorovy výborné intelektuální schopnosti a didaktické zkušenosti. V kapitole 6 pak autor shrnuje dílčí závěry a ponechává některé otázky otevřené k diskusi.

Po formální a jazykové stránce je práce připravena precizně, bez překlepů a pravopisných chyb. Autorův styl psaní je přehledný a srozumitelný, jednotlivé části na sebe logicky navazují. Velmi oceňuji, že je celý text obohacen zkušenostmi z praxe, a domnívám se, že je práce velmi zajímavým přínosem pro filology i didaktiky.

Náměty k diskusi u obhajoby:

- Obecně souzním s autorovým pohledem na problematiku. Domnívám se, že přítomnost L1 je v začátcích studia cizího jazyka důležitou (a pravděpodobně i nevyhnutelnou) složkou výukového procesu. Na s. 24 se autor přiklání k myšlence, že je kontrastivní metoda nejlépe využitelná z počátku osvojování L2 a že s postupem času studenti upouštějí od srovnávání s rodným jazykem. Z vlastní zkušenosti mám pocit, že studenti se k tomuto srovnávání uchylují i na vyšších úrovních studia jazyka ve chvíli, kdy jim kontrastivní metoda pomáhá pochopit i složitější jazykové jevy. Napadá autora nějaké pokročilejší gramatické téma, kde je vhodné se o L1 při výkladu opřít?
- Je otázka, která slovesa vyučovat společně s *gustar*. V začátcích považuji za vhodné zdůraznit valenční rámec tohoto slovesa vzhledem ke slovesu *odiar* (které se v manuálech vyskytuje velmi brzy). Navržená slovesa *caer bien* a *encantar* jsou logickou volbou. Nicméně poté se musí učitel nejspíše vyrovnávat i se slovesem *llevarse bien con*.
- Podoba dotazníku je dle mého názoru výborná. Souhlasím nicméně s autorem, že například u položky 15 většině studentů nedojde, že se jedná o emfatickou funkci zájmena. Položky 7 a 10 výborně cílí na v manuálech poněkud opomíjená užití.
- Ve většině analyzovaných manuálů není sloveso *gustar* prezentováno v rámci atraktivního tématu „jídlo“ (výjimkou je pouze Explora). Z jakého důvodu se autor domnívá, že by ostatní manuály mohly upřednostňovat téma zájmů a koníčku?

Z výše uvedeného vyplývá, že diplomovou práci Tadeáše Tajbla považuji za nadprůměrnou a přínosnou pro filology i učitele španělštiny. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 20. 8. 2025 Mgr. Adéla Smažíková, Ph.D.